

Debat over de toekomst van het geld

Bijgedragen door Alec Boswijk
dinsdag 23 december 2008
Laatst geupdate op zondag 26 augustus 2012

De financiële crisis domineert het maatschappelijke en politieke debat. Vrijwel iedereen is het er over eens dat vergaande hervormingen van het financiële systeem onvermijdelijk zijn. U kunt hier het hele debat terugkijken (kijk vooral even naar Anthony Migchels, van Gelre Handelsnetwerken, vanaf 01:31)

Meer "checks en balances" en betere risicomodellen, minder marktwerking, meer overheid, het einde van het Angelsaksische model, vervanging van Bretton Woods? Het debat is nog in volle gang en de oplossingsrichtingen zijn nog niet uitgekristalliseerd. Toch vallen de voorgestelde hervormingen tot nu toe doorgaans onder de noemer "betere regels en toezicht".

Fundamentele aanpassingen worden voorgesteld op het internet, maar komen in het debat in de mainstream media, wetenschap en politiek tot nu toe niet aan de orde. Argumenten hiervoor liggen voor de hand. De aanpak van de crisis veelt geen uitstel. Een fundamenteel debat zou het vertrouwen nog verder schaden en de crisis verergeren. Het is echter de vraag of deze argumenten terecht zijn. Blijft hierdoor de kans op herhaling niet aanwezig? Worden zo praktische oplossingen voor economische malaise niet over het hoofd gezien?

Deze vragen komen 22 januari aan de orde wanneer voorstanders van fundamentele hervormingen in debat gaan met experts die een meer behoudende aanpak voorstaan. Aan de discussieavond zullen naast wetenschappers ook vertegenwoordigers van banken, consumentenorganisaties, het bedrijfsleven en de politiek deelnemen.

Mogelijkheden voor fundamentele hervormingen van het financiële systeem die tijdens het debat aan de orde komen zijn onder meer:

- * Complementaire, rentevrije geldsystemen binnen het bestaande geldsysteem. Dergelijke systemen opereren al. Zo is er bijvoorbeeld het WIR geldsysteem waaraan 25% van de Zwitserse bedrijven meedoen. Deze systemen kunnen mogelijk niet alleen toekomstige crises helpen voorkomen, maar ook de huidige crisis helpen verlichten. Complementaire geldsystemen zouden snel populair kunnen worden en de huidige crisis kunnen verzachten, wanneer overheden belastingbetaling met nieuw, rentevrij geld zouden toestaan. Ook reguliere banken kunnen voordeel hebben bij het ondersteunen van complementaire systemen en nemen daarom vaak aan deze systemen deel.

- * Het Bancor systeem voor internationale handel zoals voorgesteld door John Maynard Keynes. Bij dit systeem worden grote en langdurige tekorten of overschotten op de betalingsbalans van landen onaantrekkelijk. Hierdoor zou een evenwichtiger wereldhandel kunnen ontstaan met betere kansen voor ontwikkelingslanden.

- * De Tobin belasting; een kleine belasting op internationale transacties waarmee mogelijk de groei van wereldwijd, speculatief "flitskapitaal" tegen kan worden gegaan.

- * Rentevrije geldcreatie, zoals de door Lincoln in de USA geïntroduceerde "Greenbacks", in combinatie met afschaffing van geldcreatie door commerciële banken. Grote speculatie bubbels en systeembanken die failliet gaan horen dan wellicht tot het verleden.

- * Het betalingsverkeer is door banken gemonopoliseerd en daardoor kan een bankencrisis ook een crisis in het betalingsverkeer veroorzaken. Demonopolisering van het betalingsverkeer, dat wil zeggen een (digitaal) betalingssysteem zonder tussenkomst van banken en bankrekeningen, zou wellicht kunnen zorgen voor lagere risico's, snellere betalingen en een aanzienlijke daling van de handelstransactiekosten.

- * Een zeer radicale hervorming zou het volledig vrijgeven van de geldschepping zijn. Niet alleen banken, maar iedereen mag geld creëren en ermee betalen, uitlenen, etc. Het klinkt paradoxaal, maar volgens aanhangers van deze optie zou het vanzelf leiden tot één stabiel, mondiaal ruilmiddel dat vrij van rente en inflatie zal zijn, zonder dat het door speculanten en machthebbers beïnvloed kan worden.

Verscheidene sprekers leiden met korte presentaties de verschillende perspectieven in, veelal vanuit een rijke praktijkervaring, en beargumenteren zo hun voorstellen tot monetaire innovatie.

Een belangrijke inspiratiebron voor een aantal sprekers vormt het gedachtegoed van Bernard Lietaer, die bij de Belgische Centrale bank verantwoordelijk is geweest voor de invoering van de ECU en Euro. Bernard Lietaer heeft 14

boeken geschreven, waaronder "The Future of Money" dat is vertaald in 18 talen. Zijn recente artikel Options for Managing Systemic Bank Crises biedt een scherpe analyse van de diepere oorzaken van de huidige crisis en breekt een lans voor de invoering van complementaire, rentevrije geldsystemen.

Met:

* Prof. Margrit Kennedy (o.v.), auteur van verscheidene boeken en artikelen over monetaire innovatie, organiseert al vele jaren internationale workshops over dit onderwerp en was betrokken bij de invoering van complementaire geldsystemen in India, Columbia, Argentinië, Duitsland en Nieuw-Zeeland.

* Henk van Arkel, directeur van de Nederlandse Stichting STRO, een internationaal opererende sociale handelsorganisatie, die in diverse landen rentevrije handelsnetwerken opzet voor kleine en middelgrote bedrijven, consumenten en lokale overheden.

* Valer Mischenko, - Op eigen titel, tevens directeur van Stichting NLnet die zich inzet voor een open informatiemaatschappij; over de urgentie van het afschaffen van de monopolie van banken op het betalingsverkeer en geldcreatie, redenerend vanuit de kosten- en risicoanalyses en vanuit het concept van Instant Payment Flow.

* Anthony Migchels, initiatiefnemer van de Gelre Handelsnetwerken, een aanvullend, regionaal geldsysteem voor een handelsnetwerk in Gelderland dat in september van dit jaar goedgekeurd werd door de NCB.

* Rob van Hilten, directeur Qoin, met een eigen visie op een handelsnetwerk voor de regio Amsterdam/Noord-Holland.

Expositie: Homemade Money van Nico Lootsma.

Voor vragen en opmerking kunt u een mail versturen naar: Tanja den Broeder

U kunt hier reserveren of het debat online volgen.